

บทคัดย่อ
โครงการวิจัย
เศรษฐกิจเสรี การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ
และผลกระทบต่อสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาที่พยายามทบทวนแนวคิด พัฒนาการ และการขยายตัวของสิทธิมนุษยชนและเศรษฐกิจเสรีในกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทั้งสิทธิมนุษยชนและเศรษฐกิจเสรีขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เศรษฐกิจเสรีกลายเป็นกระแสครอบโลก โดยมีสถาบันการเงินระหว่างประเทศ องค์การการค้าระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติเป็นตัวผลักดันหลัก กระแสสิทธิมนุษยชนก็ขยายตัวมากขึ้น แต่ดูเหมือนว่าจะไม่อาจทานกระแสเศรษฐกิจเสรีที่ทุนนิยมแผ่ซ่านไปถึงชุมชน และส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างสูง

จากผลการศึกษาผลกระทบของเศรษฐกิจเสรีและการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งในระดับโลกและในประเทศไทย พบว่า การที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา (โดยเฉพาะกรณีของประเทศไทย) เข้าไปเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกอย่างแนบแน่น และการที่ประเทศที่มีทุน(มากกว่า) สามารถเข้าไปเกาะกุมเศรษฐกิจของประเทศที่มีเศรษฐกิจอ่อนแอกว่าอย่างไม่มีข้อจำกัด ภายใต้อำนาจการเปิดเสรีที่ไม่มีขอบเขต และรัฐต้องสูญเสียอำนาจในการจัดการกับเศรษฐกิจภายในประเทศให้กับสถาบันการเงินระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ เป็นผลถึงการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง และทำให้ชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ขาดความมั่นคงมากขึ้น โดยรัฐอ่อนแอเกินกว่าที่จะปกป้อง ในขณะที่เดียวกัน ความสามารถของประชาชน/ชุมชนในการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานก็ถูกกดทอนลงด้วยเหตุผลที่รัฐเรียกว่า “เพื่อการพัฒนา” โดยไม่ตระหนักว่ามันเป็นเผด็จการพัฒนา

ทางออกอยู่ที่การทำให้เศรษฐกิจเสรีเป็นเศรษฐกิจที่คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ต้องมีการทบทวนบทบาทของรัฐ พัฒนาศักยภาพของรัฐในการต่อรองในเวทีระหว่างประเทศในการเลือกแนวทางเศรษฐกิจ ปรับเผด็จการพัฒนาเป็นประชาธิปไตยพัฒนา รัฐต้องเข้มแข็งพอที่จะออกระเบียบกฎเกณฑ์ควบคุมตลาดให้เป็นธรรม กระจายอำนาจในการพัฒนาและการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกับชุมชน นำมิติสิทธิมนุษยชนไปใช้ในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาประเทศ และให้โอกาสชุมชนเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริงในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย กับต้องเรียกร้องให้สถาบัน Bretton Woods และองค์การการค้าโลกทบทวนนโยบายให้เชื่อมโยงกับมิติสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เห็นว่าเศรษฐกิจโลกที่ไม่คำนึงถึงคุณค่าสิทธิมนุษยชนเป็นระบบเศรษฐกิจที่ต่อต้านประชาชน

Abstract
Research Project on
Economic Liberalism, Structural Adjustment
And its repercussions on Economic and Social Rights in Thailand

This research project is an attempt to review the concepts, development and dramatic expansion of both market economy and human rights in the era of globalization. While laissez-faire economy—with international financial institutions, international trade organizations and transnational corporations as prime movers—has become a dominant global regime, human rights has grown more prevalent as well. However, the free economy stream seems to have infiltrated local communities and have had adverse effects on human rights economic and social rights, in particular.

This study of the impacts of economic liberalism and structure adjustment program at both global and national levels reveals the multi-faceted facts that developing economies (particularly Thailand) have become closely integrated into global economy. Countries with more capitals, inspired by the principle of unconstrained liberalization, are able to exercise their limitless control over the lesser economies. Alarming reality lies on the fact that states have lost to international financial institutions and transnational corporations the power to cope with their national economy. This has resulted in serious violations of economic and social rights and destabilization of people's livelihoods, a detrimental situation that states are often too powerless to prevent. In the meantime, the ability of people and communities to fight for basic human rights has weakened due to the expansion of "development". State, for many decades, has been imposing authoritarian development regime. In this manner, development benefits have never been fairly and equitably distributed to all population groups.

The main solution to these problems lies in the attempt to add a human face to the liberal economic regime. Roles of states must be carefully scrutinized and changed in order to improve its capacity at international negotiations to determine economic practices, and to turn authoritarian development to democratic development. States should be strong enough to regulate and bring about a just and fair market. Power should be decentralised to local communities when it comes to issues of development and environmental and natural resource management. Human rights perspective must be integrated into national development planning and implementation. Local communities, as a stakeholder, should have an active role in formulating public policies. Voices should be raised to Bretton Woods Institutions and the World Trade Organization to reconsider their policies and to bring human rights into view. The point must be clearly made that global economy without human rights value is definitely not a "sustained economic system". On the contrary it is a system which goes against humankind and every human being. The more positive aspect of economic liberalism calls for a shared-value which is human rights.
